

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (toinen jaosto)

27 päivänä syyskuuta 2017*

Ennakkoratkaisupyyntö – Teollis- ja tekijänoikeudet – Asetus (EY) N:o 6/2002 – 20 artiklan 1 kohdan c alakohta, 79 artiklan 1 kohta sekä 82, 83, 88 ja 89 artikla – Loukkauskanne –
Yhteisömallista johtuvien oikeuksien rajoitukset – Lainausten ottamisen käsite – Asetus (EY) N:o 44/2001 – 6 artiklan 1 alakohta – Toimivalta tuomioistuinjäsenvaltion ulkopuolelle sijoittautuneeseen kanssavastajaan nähden – Yhteisömallia käsittelevien tuomioistuinten toimivallan alueellinen ulottuvuus – Asetus (EY) N:o 864/2007 – 8 artiklan 2 kohta – Vaatimukseen seuraamuksia ja muita toimenpiteitä koskevien määräysten antamisesta sovellettava laki

Yhdistetyissä asioissa C-24/16 ja C-25/16,

joissa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvista ennakkoratkaisupyyntöistä, jotka Oberlandesgericht Düsseldorf (Düsseldorfin ylin alueellinen tuomioistuin, Saksa) on esittänyt 7.1.2016 tekemillään päätöksillä, jotka ovat saapuneet unionin tuomioistuimeen 18.1.2016, saadakseen ennakkoratkaisun asioissa

Nintendo Co. Ltd

vastaan

BigBen Interactive GmbH ja

BigBen Interactive SA,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja M. Ilešič (esittelevä tuomari), presidentti K. Lenaerts, joka hoitaa toisen jaoston tuomarin tehtäviä, sekä tuomarit A. Prechal, C. Toader ja E. Jarašiūnas,

julkisasiamies: Y. Bot,

kirjaaja: hallintovirkamies R. Schiano,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 7.12.2016 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- Nintendo Co. Ltd, edustajinaan A. von Mühlendahl ja H. Hartwig, Rechtsanwälte,
- BigBen Interactive GmbH ja BigBen Interactive SA, edustajinaan W. Götz, C. Onken ja C. Kurtz, Rechtsanwälte,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

– Euroopan komissio, asiamiehinään T. Scharf ja M. Wilderspin,

kuultuaan julkisasiamiehen 1.3.2017 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyynnöt koskevat yhteisömallista 12.12.2001 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 6/2002 (EYVL 2002, L 3, s. 1) 20 artiklan 1 kohdan c alakohdan, 79 artiklan 1 kohdan sekä 82, 83, 88 ja 89 artiklan, tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla 22.12.2000 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 44/2001 (EYVL 2001, L 12, s. 1) 6 artiklan 1 alakohdan ja sopimukseen perustumattomiin velvoitteisiin sovellettavasta laista 11.7.2007 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 864/2007 (Rooma II) (EUVL 2007, L 199, s. 40) 8 artiklan 2 kohdan ja 15 artiklan tulkintaa.
- 2 Nämä pyynnöt on esitetty asioissa, joissa asianosaisina ovat yhtäältä Japaniin sijoittautunut yhtiö Nintendo Co. Ltd (jäljempänä Nintendo) ja toisaalta Saksaan sijoittautunut yhtiö BigBen Interactive GmbH (jäljempänä Saksan BigBen) sekä Saksan BigBenin emoyhtiö, Ranskaan sijoittautunut BigBen Interactive SA (jäljempänä Ranskan BigBen) ja jossa on kyse loukkauskanteista, jotka on nostettu sillä perusteella, että pääasioiden vastaajien väitetään loukanneen Nintendon yhteisömallista, jonka haltija se on, johtuvia oikeuksia.

Unionin oikeus

Asetus N:o 44/2001

- 3 Asetus N:o 44/2001 korvaa jäsenvaltioiden välisissä suhteissa tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden täytäntöönpanosta yksityisoikeuden alalla Brysselissä 27.9.1968 allekirjoitetun yleissopimuksen (EYVL 1972, L 299, s. 32; jäljempänä Brysselin yleissopimus). Asetus N:o 44/2001 kumottiin ja korvattiin tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla 12.12.2012 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) N:o 1215/2012 (EUVL 2012, L 351, s. 1), jota sovelletaan 10.1.2015 lukien. Tämän asetuksen siirtymäsäännöksiä koskevan 66 artiklan 1 kohdassa säädetään, että ”asetusta sovelletaan ainoastaan sellaisiin oikeudenkäynteihin, jotka on pantu vireille, sellaisiin virallisiin asiakirjoihin, jotka on laadittu tai rekisteröity virallisina asiakirjoina, ja sellaisiin tuomioistuimessa tehtyihin sovintoihin, jotka on hyväksytty tai tehty 10.1.2015 tai sen jälkeen”.
- 4 Asetuksen N:o 44/2001 johdanto-osan 11 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”Tuomioistuimen toimivaltaa koskevien sääntöjen ennustettavuuden on oltava hyvä, ja niiden on perustuttava periaatteeseen, jonka mukaan toimivaltainen tuomioistuin määräytyy pääsääntöisesti vastaajan kotipaikan perusteella, ja vastaajan kotipaikan tuomioistuin on aina toimivaltainen, lukuun ottamatta joitakin tarkoin rajattuja tapauksia, joissa riidan kohteen tai osapuolten sopimusvapauden vuoksi jokin muu liittymäperuste on oikeutettu. – –”

5 Kyseisen asetuksen 6 artiklan 1 alakohdassa säädetään seuraavaa:

”Jos henkilöllä on kotipaikka jäsenvaltiossa, häntä vastaan voidaan nostaa kanne myös:

jos asiassa on useampia vastaajia, siinä tuomioistuimessa, jonka alueella jollakin vastaajista on kotipaikka, edellyttäen että kanteiden välillä on niin läheinen yhteys, että niiden käsitteleminen ja ratkaiseminen yhdessä on toivottavaa, jotta kanteiden käsitteleminen eri oikeudenkäynneissä ei johtaisi ristiriitaisiin tuomioihin.”

6 Mainitun asetuksen 68 artiklan 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Siltä osin kuin tämä asetus korvaa jäsenvaltioiden välillä Brysselin yleissopimuksen määräykset, viittauksia yleissopimukseen pidetään viittauksina tähän asetukseen.”

Asetus N:o 6/2002

7 Asetuksen N:o 6/2002 johdanto-osan 6, 7, 22 ja 29–31 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(6) – – suunnitellun toiminnan tavoitteita, joihin kuuluu erityisesti mallisuoja kaikki jäsenvaltiot käsittävällä alueella, ei yhteisömallilla ja yhteisön tämän alan viranomaisen perustamisella olevan merkityksen ja vaikutusten vuoksi voida riittävällä tavalla saavuttaa jäsenvaltioiden toimin – –

(7) Tehostettu teollisten mallien suoja paitsi rohkaisee yksittäisiä muotoilijoita antamaan oman panoksensa [unionin] osaamiseen tällä alalla, myös edistää innovointia sekä uusien tuotteiden kehittäelyä ja niiden tuotantoon tehtäviä investointeja.

--

(22) Näiden oikeuksien käytön turvaavista toimenpiteistä olisi säädettävä kansallisessa lainsäädännössä. Sen vuoksi on tarpeen säätää tietyistä kaikissa jäsenvaltioissa sovellettavista yhtenäisistä perusseuraamuksista. Näiden avulla olisi oltava mahdollista lopettaa mallisuojan loukkaukset riippumatta lainsäädännöstä, johon vedotaan.

--

(29) On erityisen tärkeää, että yhteisömallin antamat oikeudet voidaan saattaa tehokkaasti voimaan koko [unionin] alueella.

(30) Riitojen ratkaisujärjestelmässä olisi mahdollisimman pitkälle vältettävä pyrkimystä asianosaiselle edullisimman oikeuspaikan etsimiseen (’forum shopping’). Tämän vuoksi on vahvistettava selkeät kansainvälistä tuomiovaltaa koskevat säännöt.

(31) Tämä asetus ei estä teollisoikeuksia koskevien tai muiden asiaan liittyvien jäsenvaltioiden lakien, kuten rekisteröinnillä saatuun tai rekisteröimättömään mallisuojaan, tavaramerkkeihin, patentteihin ja hyödyllisyysmalleihin, vilpilliseen kilpailuun tai siviilioikeudelliseen vastuuseen liittyvien lakien soveltamista yhteisömalleilla suojattuihin malleihin.”

8 Tämän asetuksen 1 artiklan 3 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Yhteisömalli on luonteeltaan yhtenäinen. Sen oikeusvaikutukset ovat samanlaiset kaikkialla [unionissa]. Se voidaan rekisteröidä ja luovuttaa, siitä voidaan luopua, se voidaan julistaa mitättömäksi ja sen käyttö voidaan kieltää ainoastaan koko [unionissa]. Tätä periaatetta sovelletaan, jollei tässä asetuksessa toisin säädetä.”

- 9 Kyseisen asetuksen 19 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Rekisteröity yhteisömalli antaa haltijalleen yksinoikeuden käyttää mallia ja estää kolmatta osapuolta käyttämästä sitä ilman haltijan lupaa. Edellä mainittu käyttö käsittää erityisesti sellaisen tuotteen, johon kyseinen malli sisältyy tai johon sitä sovelletaan, valmistamisen, tarjoamisen, markkinoille saattamisen, maahantuonnin, maastaviennin tai käytön sekä tällaisen tuotteen varastoinnin näihin tarkoituksiin.”

- 10 Asetuksen N:o 6/2002 20 artiklan, jonka otsikkona on ”Yhteisömallista johtuvien oikeuksien rajoitukset”, 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Yhteisömallista johtuvia oikeuksia ei voida käyttää seuraaviin tarkoituksiin:

- a) yksityisiin ja muihin kuin kaupallisiin tarkoituksiin suoritettavat toimet;
- b) kokeelliset toimet;
- c) lainausten ottamiseksi tai opetustarkoituksiin suoritettava toisintaminen, edellyttäen että nämä toimet ovat hyvän kauppatavan mukaisia eivätkä kohtuuttomasti haittaa mallin tavanomaista käyttöä ja että lähde mainitaan.”

- 11 Tämän asetuksen 79 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jollei tässä asetuksessa toisin säädetä, yhteisömalleja koskeviin menettelyihin ja rekisteröityjä yhteisömalleja koskeviin hakemuksiin sekä kanteita, jotka on pantu vireille yhteisömallien ja samanaikaisen suojan tarjoavien kansallisten mallien perusteella, koskeviin menettelyihin sovelletaan [Brysselin yleissopimusta].”

- 12 Tämän asetuksen 79 artiklan 3 kohdan perusteella Brysselin yleissopimuksen 2 ja 4 artiklaa, 5 artiklan 1 ja 3–5 kohtaa, 16 artiklan 4 kohtaa ja 24 artiklaa ei sovelleta saman asetuksen 81 artiklassa tarkoitetuista kanteista ja vaatimuksista johtuvien menettelyjen osalta. Samasta 79 artiklan 3 kohdasta ilmenee myös, että kyseisen yleissopimuksen 17 ja 18 artiklaa sovelletaan asetuksen N:o 6/2002 82 artiklan 4 kohdassa säädetyin rajoituksin.

- 13 Tämän asetuksen 80 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltiot nimeävät alueellaan mahdollisimman rajoitetun määrän kansallisia ensimmäisen ja toisen asteen tuomioistuimia (yhteisömalleja käsittelevät tuomioistuimet), joiden tehtävänä on hoitaa niille tällä asetuksella osoitetut tehtävät.”

- 14 Mainitun asetuksen 81 artiklan a alakohdassa säädetään seuraavaa:

”Yhteisömalleja käsittelevillä tuomioistuimilla on yksinomainen toimivalta käsitellä seuraavat kanteet: yhteisömallien loukkaukset ja – jos kansallinen laki ne sallii – tällaista uhkaa koskevat kanteet.”

- 15 Asetuksen N:o 6/2002 82 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Jollei tämän asetuksen säännöksistä sekä 79 artiklan nojalla sovellettavista [Brysselin yleissopimuksen] määräyksistä muuta johdu, 81 artiklassa tarkoitetuista kanteista ja vaatimuksista johtuvat menettelyt käydään sen jäsenvaltion tuomioistuimissa, jonka alueella vastaajalla on kotipaikka tai, jos tällä ei ole kotipaikkaa jossakin jäsenvaltiossa, sen jäsenvaltion tuomioistuimissa, jossa tällä on liike.

--

5. Edellä 81 artiklan a ja d [ala]kohdassa tarkoitetuista kanteista ja vaatimuksista johtuvat menettelyt voidaan myös käydä sen jäsenvaltion tuomioistuimissa, jonka alueella loukkauksen käsittävä toimi on tapahtunut tai ollut vaarassa tapahtua.”

16 Tämän asetuksen 83 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Yhteisömalleja käsittelevällä tuomioistuimella, jonka toimivalta perustuu 82 artiklan 1, 2, 3 tai 4 kohtaan, on toimivalta tehdä ratkaisu jäsenvaltion alueella tapahtuneen loukkauksen käsittävän toimen tai tällaisen toimen uhan osalta.

2. Yhteisömalleja käsittelevällä tuomioistuimella, jonka toimivalta perustuu 82 artiklan 5 kohtaan, on toimivalta tehdä ratkaisu ainoastaan sen jäsenvaltion alueella tapahtuneen loukkauksen käsittävän toimen tai tällaisen toimen uhan osalta, jonka alueella kyseinen tuomioistuin sijaitsee.”

17 Tämän asetuksen 88 artiklan 2 ja 3 kohdassa säädetään seuraavaa:

”2. Kysymyksissä, jotka eivät kuulu tämän asetuksen soveltamisalaan, yhteisömalleja käsittelevät tuomioistuimet soveltavat valtionsa kansallista oikeutta, mukaan lukien sen kansainvälinen yksityisoikeus.

3. Jollei tässä asetuksessa toisin säädetä, yhteisömalleja käsittelevä tuomioistuin soveltaa samankaltaisiin mallin rekisteröintiin liittyviin kanteisiin sovellettavia sen jäsenvaltion menettelysääntöjä, jonka alueella tuomioistuin sijaitsee.”

18 Asetuksen N:o 6/2002 89 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Jos yhteisömalleja käsittelevä tuomioistuin havaitsee loukkauskannetta tai loukkauksen uhkaa koskevaa kannetta käsitellessään, että vastaaja on loukannut tai uhannut loukata yhteisömallia, se antaa, jollei ole erityistä syytä pidättyä, määräyksen seuraavista toimenpiteistä:

a) vastaajaan kohdistuva kielto jatkaa toimia, jotka loukkaavat tai uhkaavat loukata yhteisömallia;

b) loukkaavien tuotteiden takavarikko;

c) -- materiaalien ja välineiden takavarikko --

d) muut vallitsevissa olosuhteissa soveltuvat määräykset, joista säädetään sen jäsenvaltion lainsäädännössä, mukaan luettuna sen kansainvälinen yksityisoikeus, jonka alueella loukkaaminen tai loukkaamisen uhka on tapahtunut.

2. Yhteisömalleja käsittelevän tuomioistuimen on toteutettava sellaiset kansallisen lainsäädäntönsä mukaiset toimenpiteet, joilla voidaan varmistaa, että 1 kohdassa tarkoitettuja määräyksiä noudatetaan.”

Asetus N:o 864/2007

19 Asetuksen N:o 864/2007 johdanto-osan 6, 7, 13, 14, 16 ja 19 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(6) Sisämarkkinoiden moitteeton toiminta edellyttää riita-asioiden ratkaisun ennakoitavuuden, oikeusvarmuuden lainvalinnassa ja tuomioiden vapaan liikkuvuuden parantamiseksi sitä, että jäsenvaltioiden lainvalintasäännöissä määrätään sovellettavaksi samaa kansallista lakia riippumatta siitä, minkä maan tuomioistuimessa kanne on nostettu.

(7) Tämän asetuksen aineellisen soveltamisalan ja säännösten olisi oltava johdonmukaisia – – asetuksen – – N:o 44/2001 – – ja sopimusvelvoitteisiin sovellettavaa lakia koskevien säädösten kanssa.

--

(13) Sellaisten yhdenmukaisten sääntöjen avulla, joita sovelletaan riippumatta siitä, mitä lakia niiden mukaan on sovellettava, saatetaan estää kilpailun vääristyminen riitapuolten välillä [unionissa].

(14) Oikeusvarmuuden vaatimus ja tarve oikeudenmukaisiin ratkaisuihin yksittäisissä tapauksissa ovat oikeusalueen olennaisia osia. Tässä asetuksessa säädetään niistä liittymistä, jotka ovat tarkoituksenmukaisimpia näiden tavoitteiden saavuttamiseksi. Tämän vuoksi tässä asetuksessa säädetään yleissäännöstä sekä lisäksi erityissäännöistä ja tiettyihin määräyksiin sisältyvästä 'varaventiililausekkeesta', jonka nojalla voidaan poiketa näistä säännöistä, jos kaikista tapaukseen liittyvistä seikoista ilmenee, että vahingonkorvausvastuun perustava tapahtuma liittyy selvästi läheisemmin johonkin toiseen maahan. Nämä säännöt muodostavat näin ollen joustavat puitteet lainvalinnalle. Vastaavasti ne sallivat tuomioistuimen, jossa asia on vireillä, käsitellä yksittäisiä tapauksia asianmukaisella tavalla.

--

(16) Yhdenmukaisten sääntöjen olisi lisättävä tuomioistuinten päätösten ennakoitavuutta ja varmistettava kohtuullinen tasapaino vastuulliseksi väitetyn henkilön ja vahingonkäräjien etujen välillä. Liittymä siihen maahan, jossa välitön vahinko on aiheutunut (*lex loci damni*), saattaa kohtuulliseen tasapainoon vastuulliseksi väitetyn henkilön ja vahingonkäräjien edut, minkä lisäksi se vastaa nykyajan käsityksiä siviilioikeudellisesta vastuusta ja objektiivisen vastuun järjestelmien kehittämistä.

--

(19) Olisi vahvistettava erityissäännöt niille vahingonkorvausvastuun perustaville tapahtumille, joiden osalta osapuolten etuja ei voida saattaa kohtuulliseen tasapainoon yleissäännön avulla.”

20 Tämän asetuksen 4 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jollei tässä asetuksessa toisin säädetä, sopimukseen perustumattomaan velvoitteeseen, joka johtuu vahingonkorvausvastuun perustavasta tapahtumasta, sovelletaan sen maan lakia, jossa vahinko aiheutuu, riippumatta siitä, missä maassa vahingon aiheuttanut tapahtuma sattui, ja siitä, missä maassa tai maissa tuon tapahtuman välilliset seuraukset ilmenevät.”

21 Mainitun asetuksen 8 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”1. Sopimukseen perustumattomaan velvoitteeseen, joka johtuu teollis- ja tekijänoikeuden loukkaamisesta, sovelletaan sen maan lakia, jonka osalta suojaa vaaditaan.

2. Sopimukseen perustumattomaan velvoitteeseen, joka johtuu Euroopan yhteisön yhtenäisen teollis- ja tekijänoikeuden loukkaamisesta, sovelletaan niiden kysymysten osalta, joihin ei sovelleta asiaa koskevaa yhteisön välinettä, sen maan lakia, jossa oikeutta loukkaava teko tehtiin.”

22 Kyseisen asetuksen 15 artiklan a, d ja g alakohta kuuluvat seuraavasti:

”Sopimukseen perustumattomaan velvoitteeseen tämän asetuksen nojalla sovellettavan lain mukaisesti määräytyvät erityisesti:

vastuun peruste ja laajuus, mukaan lukien niiden henkilöiden määrittäminen, joiden voidaan katsoa olevan vastuussa tekemistään teoista;

--

d) toimenpiteet, jotka tuomioistuin voi prosessioikeutensa mukaisen toimivaltansa puitteissa toteuttaa vahingon aiheutumisen estämiseksi tai lopettamiseksi tai sen varmistamiseksi, että vahinko korvataan;

--

g) vastuu jonkun muun henkilön teoista.”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

23 Nintendo on monikansallinen yhtiö, joka valmistaa ja pitää kaupan videopelejä ja videopelikonsoleja, muun muassa Wii-videopelikonsolia ja siihen liittyviä tarvikkeita. Se on useiden rekisteröityjen yhteisömallien haltija; nämä yhteisömallit koskevat Wii-tarvikkeita, kuten Wii-peliohjaimia, Wii-peliohjaimiin liittyviä niin kutsuttuja Nunchuk-tarvikkeita, joiden avulla yhteensopivia pelejä voidaan ohjata eri tavoin, niin kutsuttuja Wii Motion Plus -liittimiä, jotka voidaan kytkeä peliohjaimiin, ja tasapainolautoja (Balance Bord), jotka ovat tarvikkeita, joiden avulla pelaaja voi ohjata peliä painopistettään siirtämällä.

24 Ranskan BigBen valmistaa Wii-videopelikonsolin kanssa yhteensopivia peliohjaimia ja muita tarvikkeita ja myy niitä internetsivustonsa välityksellä suoraan kuluttajille erityisesti Ranskassa, Belgiassa ja Luxemburgissa sekä tytäryhtiölleen Saksan BigBenille. Saksan BigBen myy Ranskan BigBenin valmistamia tuotteita edelleen muun muassa internetsivustonsa välityksellä kuluttajille Saksassa ja Itävallassa.

25 Unionin tuomioistuimelle esitetystä asiakirja-aineistosta ilmenee, että Saksan BigBenillä ei ole omia tuotevarastoja. Se välittää kuluttajilta saamansa tilaukset Ranskan BigBenille. Tuotteet, joiden väitetään loukkaavan yhteisömalleja, toimitetaan siten Ranskasta. Saksan BigBen ja Ranskan BigBen käyttävät myös suojattuja yhteisömalleja, joiden haltija Nintendo on, sisältävien tuotteiden kuvia eräiden muiden myymiensä tuotteiden laillisen kaupan pitämisen yhteydessä mainonta mukaan lukien.

26 Nintendo katsoo, että sillä, että Saksan BigBen ja Ranskan BigBen pitävät kaupan eräitä viimeksi mainitun valmistamia tuotteita, loukataan rekisteröidystä yhteisömallista, jonka haltija se on, johtuvia oikeuksia. Se katsoo myös, ettei näille kahdelle yhtiölle voida antaa oikeutta käyttää liiketoiminnassaan sen suojattuja malleja sisältävien tuotteiden kuvia. Tämän vuoksi se nosti Landgericht Düsseldorfissa (Düsseldorfin alueellinen tuomioistuin, Saksa) Saksan BigBeniä ja Ranskan BigBeniä vastaan kanteet, joissa se vaati todettavaksi, että kyseiset yhtiöt ovat loukanneet sen näistä malleista johtuvia oikeuksia.

27 Tuomioistuin katsoi Saksan BigBenin ja Ranskan BigBenin loukanneen Nintendon rekisteröityä yhteisömalleja. Tuomioistuin kuitenkin hylkäsi kanteet siltä osin kuin kyse oli siitä, että pääasioiden vastaajat käyttivät näitä malleja sisältävien tuotteiden kuvia. Tuomioistuin määräsi Saksan BigBenin lopettamaan näiden mallien käytön unionin alueella ja alueellisista rajoituksista määräämättä hyväksyi Nintendon liitännäisvaatimukset siitä, että Nintendolle toimitetaan pääasioiden vastaajien hallussa

olevia tietoja, tilitietoja ja asiakirjoja, että näiden vastaajien todetaan olevan korvausvelvollisia ja että määrätään kyseisten tuotteiden tuhoamisesta ja markkinoilta vetämisestä, tuomion julkaisemisesta sekä Nintendolle aiheutuneiden asianajopalkkioiden korvaamisesta (jäljempänä liitännäisvaatimukset).

- 28 Landgericht Düsseldorf totesi olevansa Ranskan BigBenin osalta kansainvälisesti toimivaltainen, ja se määräsi Ranskan BigBenin lopettamaan kyseisten suojattujen mallien käytön unionin alueella. Liitännäisvaatimusten osalta tuomioistuimien rajasi tuomionsa ulottuvuuden koskemaan Ranskan BigBenin toimia, jotka olivat yhteydessä sen kyseisiin Saksan BigBenille toimittamiin tuotteisiin, mutta se ei rajoittanut tuomionsa alueellista ulottuvuutta. Tuomioistuimen mukaan oli sovellettava sen paikan lakia, jossa loukkaaminen oli tapahtunut, eli käsiteltävässä asiassa Saksan, Itävallan ja Ranskan lakia.
- 29 Sekä Nintendo että pääasian vastaajat valittivat tästä tuomiosta Oberlandesgericht Düsseldorfin (Düsseldorfin ylin alueellinen tuomioistuin).
- 30 Ranskan BigBen vetoaa valituksensa tueksi siihen, ettei Saksan tuomioistuimilla ole toimivaltaa antaa sitä koskevia unionin laajuisia määräyksiä, ja se katsoo, että tällaisten määräysten soveltamisala voi kattaa vain kyseisen valtion alueen. Nintendo puolestaan riitauttaa näiden määräysten rajoittamisen siten, että ne koskevat vain pääasioiden vastaajien välisen toimitusketjun tuotteita. Nintendo väittää myös, että pääasioiden vastaajille ei voida myöntää oikeutta käyttää Nintendon rekisteröityjä yhteisömalleja sisältävien tuotteiden kuvia taloudellisessa toiminnassaan ja tuotteidensa kaupan pitämisen yhteydessä. Pääasioiden vastaajat puolestaan väittävät, ettei tällainen käyttäminen ole ristiriidassa asetuksen N:o 6/2002 kanssa. Nintendo katsoo myös, että toisin kuin Landgericht Düsseldorf totesi, sen Saksan BigBeniä koskeviin vaatimuksiin on sovellettava Saksan oikeutta ja sen Ranskan BigBeniä koskeviin vaatimuksiin on sovellettava Ranskan oikeutta.
- 31 Nintendo vaatii siten, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin määrää pääasioiden vastaajat olemaan valmistamatta, tuomatta maahan, viemättä maasta, käyttämättä tai pitämättä näitä tarkoituksia varten hallussaan kyseessä olevia tuotteita unionissa ja/tai esittämättä näitä tuotteita tai käyttämättä Nintendon yhteisömalleja sisältävien tuotteiden kuvia koko unionin alueella. Nintendon vaatimus siitä, että rekisteröityjä yhteisömalleja, joiden haltija Nintendo on, väitetysti loukkaavien tuotteiden valmistaminen on lopetettava, koskee vain Ranskan BigBeniä.
- 32 Nintendo vaatii lisäksi, että sen liitännäisvaatimukset hyväksytään.
- 33 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa tässä tilanteessa ensiksikin, että sen kansainvälinen toimivalta Ranskan BigBeniä koskevien vaatimusten osalta perustuu asetuksen N:o 6/2002 79 artiklan 1 kohtaan, luettuna yhdessä asetuksen N:o 44/2001 6 artiklan 1 alakohdan kanssa, koska Nintendon Saksan BigBeniä ja Ranskan BigBeniä koskevat vaatimukset liittyvät toisiinsa sen vuoksi, että kahden pääasian vastaajan välillä on yhteisömallia väitetysti loukkaavien tuotteiden toimitusketju. Tuomioistuin on Nintendon ja Ranskan BigBenin esittämien väitteiden vuoksi kuitenkin epävarma siitä, onko Landgericht Düsseldorfin Nintendon vaatimusten johdosta antaman Ranskan BigBeniä koskevan tuomion ulottuvuus sopuinnassa asetuksen N:o 44/2001 ja asetuksen N:o 6/2002 säännösten kanssa.
- 34 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin täsmentää toiseksi, että kysymys siitä, voiko kolmas käyttää lainmukaisesti – ja jos voi niin missä tilanteessa – yhteisömallin sisältävän tuotteen kuva mainostaakseen itse kaupan pitämiään tuotteita, jotka ovat rekisteröidyn yhteisömallin sisältäviin tuotteisiin liittyviä tarvikkeita, on uusi. Tämän vuoksi on tarpeen saada tulkinta asetuksen N:o 6/2002 20 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettusta käsitteestä ”lainausten ottaminen”.
- 35 Kyseinen tuomioistuin on kolmanneksi epävarma siitä, mitä lakia on sovellettava Nintendon liitännäisvaatimuksiin, jotka koskevat pääasioiden molempia vastaajia, ja se pohtii tässä yhteydessä muun muassa sitä, mikä ulottuvuus asetuksen N:o 864/2007 8 artiklan 2 kohdalla on.

36 Oberlandesgericht Düsseldorf päätti tämän vuoksi lykätä asioiden käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset, jotka ovat sanamuodoltaan samat asioissa C-24/16 ja C-25/16:

- ”1) Voiko yhteisömallista johtuvien oikeuksien täytäntöönpanemiseksi noudatettavassa menettelyssä jäsenvaltion tuomioistuin, jonka toimivalta vastaajaan nähden perustuu yksinomaan – – asetuksen – – N:o 6/2002 79 artiklan 1 kohtaan, luettuna yhdessä – – asetuksen – – N:o 44/2001 6 artiklan 1 alakohdan kanssa, koska tämä toiseen jäsenvaltioon sijoittautunut vastaaja on toimittanut kyseiseen jäsenvaltioon sijoittautuneelle toiselle vastaajalle mahdollisesti immateriaalioikeuksia loukkaavia tavaroita, antaa ensin mainittua vastaajaa koskevia määräyksiä, joita sovelletaan koko unionissa ja jotka ulottuvat toimivallan perustana olevia toimitussuhteita pidemmälle?
- 2) Onko [asetusta N:o 6/2002] ja etenkin sen 20 artiklan 1 kohdan c alakohtaa tulkittava siten, että kolmas saa käyttää yhteisömallin kuvia kaupallisiin tarkoituksiin, jos se haluaa myydä – yhteisömallin mukaisiin – oikeudenhaltijan tavaroihin liittyviä tarvikkeita? Jos kysymykseen vastataan myöntävästi, mitä perusteita tällöin sovelletaan?
- 3) Miten määritetään [asetuksen N:o 864/2007] 8 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu paikka, ’jossa oikeutta loukkaava teko tehtiin’, tapauksissa, joissa loukkaaja
- a) tarjoaa yhteisömallia loukkaavia tavaroita internetsivustolla, kun tämä internetsivusto on suunnattu – myös – muihin jäsenvaltioihin kuin siihen jäsenvaltioon, johon loukkaaja on sijoittautunut
 - b) kuljetuttaa yhteisömallia loukkaavia tavaroita muuhun jäsenvaltioon kuin siihen, johon se on sijoittautunut?

Onko mainitun asetuksen 15 artiklan a ja g alakohtaa tulkittava siten, että näin määritettyä lakia on sovellettava myös loukkaukseen myötävaikuttaviin muiden toimijoiden toimiin?”

37 Asiat C-24/16 ja C-25/16 yhdistettiin unionin tuomioistuimen presidentin 1.2.2016 antamalla määräyksellä kirjallista ja suullista käsittelyä sekä tuomion antamista varten.

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Ensimmäinen kysymys

38 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee ensimmäisellä kysymyksellään lähinnä, onko asetusta N:o 6/2002, luettuna yhdessä asetuksen N:o 44/2001 6 artiklan 1 alakohdan kanssa, tulkittava siten, että tilanteessa, jossa yhteisömalleja käsittelevän tuomioistuimen, jonka käsiteltäväksi loukkauskanne on saatettu, kansainvälinen toimivalta perustuu ensimmäiseen vastaajaan nähden asetuksen N:o 6/2002 82 artiklan 1 kohtaan ja muuhun jäsenvaltioon sijoittautuneeseen toiseen vastaajaan nähden tähän 6 artiklan 1 alakohtaan, luettuna yhdessä asetuksen N:o 6/2002 79 artiklan 1 kohdan kanssa, sillä perusteella, että jälkimmäinen vastaaja valmistaa ja toimittaa ensimmäiselle vastaajalle tuotteita, joita ensimmäinen vastaaja pitää kaupan, tämä tuomioistuin voi kantajan vaatimuksesta kohdistaa jälkimmäiseen vastaajaan määräyksiä, jotka koskevat asetuksen N:o 6/2002 89 artiklan 1 kohdan ja 88 artiklan 2 kohdan piiriin kuuluvia toimenpiteitä ja tämän jälkimmäisen vastaajan muutakin kuin edellä mainittuun toimitusketjuun liittyvää toimintaa ja joiden ulottuvuus kattaa koko unionin alueen.

39 Tässä yhteydessä on syytä todeta, että asetuksen N:o 6/2002 82 artiklan mukaan on niin, että jollei asetuksen N:o 6/2002 säännöksistä tai Brysselin yleissopimuksen sovellettavista määräyksistä muuta johdu ja kun viittaus tähän yleissopimukseen on asetuksen N:o 44/2001 68 artiklan 2 kohdan nojalla

ymmärrettävä viittaukseksi tähän asetukseen, yhteisömalleja käsittelevien tuomioistuinten asetuksen N:o 6/2002 80 artiklan 1 kohdassa säädetty toimivalta tutkia sen 81 artiklassa tarkoitettuja kanteita ja vaatimukset perustuu samassa asetuksessa suoraan säädettyihin sääntöihin (ks. vastaavasti tuomio 13.7.2017, Bayerische Motoren Werke, C-433/16, EU:C:2017:550, 39 kohta).

- 40 Tässä 82 artiklan 1 kohdassa säädetään, että nämä kanteet ja vaatimukset kuuluvat lähtökohtaisesti sen jäsenvaltion tuomioistuinten kansainväliseen toimivaltaan, jonka alueella vastaajalla on kotipaikka, tai jos tällä ei ole kotipaikkaa jossakin jäsenvaltiossa, sen jäsenvaltion tuomioistuinten toimivaltaan, jossa tällä on liike.
- 41 Tämän 82 artiklan 5 kohdassa säädetään muun muassa vaihtoehtoisesta toimivallasta sen jäsenvaltion yhteisömalleja käsittelevien tuomioistuinten hyväksi, jonka alueella loukkauksen käsittävä toimi on tapahtunut tai ollut vaarassa tapahtua.
- 42 Näillä toimivaltasäännöksillä on *lex specialis* -luonne suhteessa asetukseen N:o 44/2001 säädettyihin sääntöihin (tuomio 13.7.2017, Bayerische Motoren Werke, C-433/16, EU:C:2017:550, 39 kohta).
- 43 Asetuksen N:o 6/2002 79 artiklan 1 kohdassa säädetään, että jollei kyseisessä asetuksessa toisin säädetä, yhteisömalleja koskeviin menettelyihin sovelletaan asetuksen N:o 44/2001 säännöksiä. Kyseisen 79 artiklan 3 kohdassa luetellaan ne asetuksen N:o 44/2001 säännökset, joita ei sovelleta asetuksen N:o 6/2002 81 artiklassa tarkoitetuista kanteista ja vaatimuksista johtuviin menettelyihin.
- 44 Asetuksen N:o 44/2001 6 artiklan 1 alakohta ei sisälly näihin 79 artiklan 3 kohdassa lueteltuihin säännöksiin. Tämän tuomion 40 ja 41 kohdassa mieleen palautettuun, asetuksen N:o 6/2002 säännösten muodostamaan *lex specialis* -säännöstöön ei myöskään sisälly 6 artiklan 1 alakohdan soveltamisedellytyksiä koskevia lisätäsmennyksiä. Ennakkoratkaisua pääasioissa pyytäneen tuomioistuimen kaltainen yhteisömalleja käsittelevä tuomioistuin voi tämän säännöksen nojalla ja edellyttäen, että siinä säädetyt edellytykset täyttyvät, olla siten toimivaltainen tukimaan kanteen, joka on nostettu sellaista vastaajaa vastaan, jolla ei ole kotipaikkaa tuomioistuinjäsenvaltiossa.
- 45 Asetuksen N:o 44/2001 6 artiklan 1 alakohtaa sovellettaessa on syytä tarkistaa, että saman kantajan eri vastaajia vastaan nostamat kanteet liittyvät toisiinsa siten, että niiden ratkaiseminen yhdessä näyttää tarpeelliselta, jotta vältetään se, että kanteiden käsitteleminen eri oikeudenkäynneissä johtaisi ristiriitaisiin ratkaisuihin. Tästä on todettava, että jotta ratkaisuja voitaisiin pitää keskenään ristiriitaisina, on sen lisäksi, että riita-asioiden ratkaisut eroavat toisistaan, oltava niin, että ero liittyy samaan tosiseikastoon ja samaan oikeudelliseen tilanteeseen (tuomio 21.5.2015, CDC Hydrogen Peroxide, C-352/13, EU:C:2015:335, 20 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 46 Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä patenttialalla käy tässä yhteydessä toki ilmi, että jos useissa eri jäsenvaltioiden tuomioistuimissa nostetaan kussakin näistä valtioista myönnetyn eurooppapatentin loukkausta koskeva kanne sellaisia vastaajia vastaan, joiden kotipaikka on näissä valtioissa, näiden valtioiden alueella tehdyiksi väitetyistä teoista, kysymyksessä olevien tuomioistuinten antamien ratkaisujen mahdolliset erot eivät liity samaan oikeudelliseen tilanteeseen, koska eurooppapatentin loukkauksia käsitellään aina siinä valtiossa voimassa olevan alaa koskevan kansallisen lainsäädännön mukaisesti, johon se on myönnetty. Mahdollisia toisistaan eroavia ratkaisuja ei siis voida pitää epäyhteneväisinä (tuomio 13.7.2006, Roche Nederland ym., C-539/03, EU:C:2006:458, 30–32 kohta).
- 47 Pääasioiden vastaajat ovat unionin tuomioistuimessa vireillä olevassa menettelyssä tähän oikeuskäytäntöön vedoten väittäneet muun muassa, että eräät pääasioiden kantajan esittämät vaatimukset siitä, että näiden vastaajien on toimitettava tietoja, tilitietoja ja asiakirjoja, että korvausvelvollisuuden olemassaolo todetaan, että kyseessä olevat tuotteet tuhoetaan ja vedetään markkinoilta, että asianajopalkkiot korvataan ja että tuomio julkaistaan, ovat riippuvaisia toimivaltaisen tuomioistuimen soveltamista kansallisen lainsäädännön säännöksistä ja että ne eivät siten liity samaan oikeudelliseen tilanteeseen. Kuten julkisasiamies ratkaisuehdotuksensa 45–52 kohdassa huomauttaa,

tällaisia vaatimuksia koskee asetuksen N:o 6/2002 89 artiklan 1 kohdan d alakohta tai sen 88 artiklan 2 kohta, joissa molemmissa viitataan kansalliseen oikeuteen. Tästä seuraa, ettei näistä vaatimuksista säädetä asetuksessa N:o 6/2002 itsenäisesti, vaan vaatimukseen sovelletaan kansallista lainsäädäntöä (ks. vastaavasti tuomio 13.2.2014, H. Gautzsch Großhandel, C-479/12, EU:C:2014:75, 52–54 kohta).

- 48 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin arvioi kuitenkin, että edellytys, joka koskee saman oikeudellisen tilanteen olemassaoloa, täyttyy pääasioissa, koska Nintendon tässä tuomioistuimessa kahta pääasioiden vastaajaa kohtaan esittämät vaatimukset liittyvät tosiasiasaamaan oikeudelliseen tilanteeseen muun muassa yhteisömallista johtuvien oikeuksien yhtenäisyyden vuoksi ja ottaen huomioon teollis- ja tekijänoikeuksien noudattamisen varmistamisesta 29.4.2004 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2004/48/EY (EUVL 2004, L 157, s. 45 ja oikaisu EUVL 2004, L 195, s. 16) toteutetun teollis- ja tekijänoikeuksien noudattamisen varmistamiseen tähtäävien keinojen osittaisen yhdenmukaistamisen.
- 49 On syytä todeta, että loukkauskanteen nostamalla oikeudenhaltija pyrkii suojaamaan asetuksen N:o 6/2002 19 artiklassa vahvistettua yksinoikeuttaan käyttäen yhteisömallia, jonka haltija hän on, ja estämään kolmatta käyttämästä sitä ilman haltijan lupaa. Koska tällä oikeudella on samat vaikutukset koko unionin alueella, se, että tietyt määräykset, joita toimivaltainen tuomioistuin voi tämän oikeuden noudattamisen taatakseen antaa, ovat riippuvaisia kansallisen lainsäädännön säännöksistä, on vailla merkitystä, kun kyse on siitä, onko sama oikeudellinen tilanne olemassa asetuksen N:o 44/2001 6 artiklan 1 alakohtaa sovellettaessa.
- 50 Ennakkoratkaisupyynnöistä ilmenee samaa tosiseikastoa koskevan edellytyksen osalta, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin lähtee oletuksesta, jonka mukaan tämän edellytyksen voidaan katsoa täyttyvän sillä perusteella, että Ranskan BigBen toimitti mallia väitetyksi loukkaavia tuotteita ensin Saksan BigBenille ja että viimeksi mainittu toimitti niitä sen jälkeen asiakkailleen. Kansallinen tuomioistuin pohtii kuitenkin sitä, voivatko määräykset, joiden antamista pääasioiden kantaja vaatii, koskea pelkästään näitä toimituksia, joihin sen oma toimivalta perustuu, vai voivatko ne koskea myös Ranskan BigBenin yksinään suorittamien kaltaisia muita toimituksia.
- 51 Kun otetaan huomioon pääasioissa vallitseva tilanne, jossa yksi pääasioiden vastaajista on emoyhtiö ja toinen tämän tytäryhtiö ja jossa pääasioiden kantaja moittii niitä samankaltaisista tai jopa samoista toimista, joilla näitä suojattuja malleja on loukattu ja jotka liittyvät samoihin malleja väitetyksi loukkaaviin tuotteisiin, jotka on valmistanut emoyhtiö, joka pitää niitä kaupan omaan lukuunsa tietyissä jäsenvaltioissa ja myy niitä myös tytäryhtiölleen, jotta tämä pitäisi niitä kaupan muissa jäsenvaltioissa, on syytä palauttaa mieleen unionin tuomioistuimen jo todenneen, että tilanteessa, jossa samaan konserniin kuuluvat vastaajina olevat yhtiöt ovat toimineet samalla tai samankaltaisella tavalla sellaisten yhteisten toimintaperiaatteiden mukaisesti, jotka jokin niistä on laatinut, on katsottava olevan kyse samasta tosiseikastosta (ks. erityisesti tuomio 13.7.2006, Roche Nederland ym., C-539/03, EU:C:2006:458, 34 kohta).
- 52 Tämän vuoksi ja kun otetaan huomioon asetuksen N:o 44/2001 6 artiklan 1 alakohdalla tavoiteltu päämäärä, johon kuuluu muun muassa ristiriitaisten ratkaisujen riskin välttäminen, saman tosiseikaston – jos se voidaan näyttää toteen, minkä tarkistaminen on ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tehtävänä – on tällaisessa tilanteessa katettava kaikki eri vastaajien toimet, jos tätä vaaditaan, mukaan lukien emoyhtiön omaan lukuunsa suorittamat toimitukset, eikä se saa kattaa ainoastaan niiden tiettyjä näkökohtia tai elementtejä.
- 53 Pääasioiden kantajan kummankin pääasian vastaajan osalta vaatimien seuraamuksia ja muita toimenpiteitä koskevien määräysten alueellisen ulottuvuuden osalta on syytä mainita, että unionin tuomioistuin on jo todennut, että yhteisön tavaramerkistä 20.12.1993 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 40/94 (EYVL 1994, L 11, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna 22.12.1994 annetulla neuvoston asetuksella (EY) N:o 3288/94 (EYVL 1994, L 349, s. 83) (jäljempänä asetus N:o 40/94),

98 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen toimien, jotka loukkaavat tai uhkaavat loukata yhteisön tavaramerkkiä, jatkamista koskevan kiellon alueellisen ulottuvuuden ratkaisevat tämän kiellon määräävän yhteisön tavaramerkkituomioistuimen alueellinen toimivalta sekä sen yhteisön tavaramerkin, jota on loukattu tai jota loukkauksen uhka koskee, haltijan yksinoikeuden alueellinen ulottuvuus, sellaisena kuin tämä ulottuvuus ilmenee asetuksesta N:o 40/94 (tuomio 12.4.2011, DHL Express France, C-235/09, EU:C:2011:238, 33 kohta).

- 54 Tämä ratkaisu on suoraan sovellettavissa toimien, jotka loukkaavat tai uhkaavat loukata yhteisömalleja, jatkamista koskevan kiellon, josta säädetään itsenäisesti asetuksen N:o 6/2002 89 artiklan 1 kohdan a alakohdassa, alueellisesta ulottuvuudesta tehtävään analyysiin, kun otetaan huomioon asetuksen N:o 40/94 ja asetuksen N:o 6/2002 säännösten samankaltaisuus; niistä ensimmäisellä säädetään yhteisön tavaramerkistä johtuviin ja jälkimmäisellä yhteisömallista johtuviin oikeuksiin liittyvästä oikeussuojasta.
- 55 Muuta ratkaisua ei voida hyväksyä silloinkaan, kun kyse on sellaisten määräysten alueellisen ulottuvuuden määrittämisestä, joita yhteisömalleja käsittelevä tuomioistuin antaa Nintendon pääasioissa esittämien kaltaisia muita seuraamuksia ja toimenpiteitä, joista asetuksessa N:o 6/2002 ei säädetä itsenäisesti, koskevista vaatimuksista.
- 56 Tässä yhteydessä on syytä palauttaa mieleen, että asetuksella N:o 6/2002 tavoitellaan sen johdanto-osan 29 perustelukappaleessa mainittua päämäärää taata se, että yhteisömallin antamat oikeudet voidaan suojata tehokkaasti koko unionin alueella. Tämä päämäärä on olennainen, kun otetaan huomioon – kuten tämän asetuksen 1 artiklan 3 kohdasta ilmenee – tällaisten mallien yhtenäinen luonne ja se, että niiden vaikutukset ovat samanlaiset kaikkialla unionissa. Asetuksella N:o 6/2002 käyttöön otetussa oikeuksia koskevassa suojajärjestelmässä tämä päämäärä saavutetaan yhtäältä eräillä yhtenäisillä perusseuraamuksilla, joista tässä asetuksessa säädetään itsenäisesti, ja toisaalta muilla seuraamuksilla ja toimenpiteillä, joista kansallisen lainsäätäjän on säädettävä.
- 57 Vaikka tämän asetuksen johdanto-osan 22 perustelukappaleessa todetaan selkeästi sellaisten yhtenäisten perusseuraamusten merkitys, joilla pyritään lopettamaan mallisuojaan loukkaukset riippumatta tuomioistuimesta, jonka käsiteltäväksi asia on saatettu, tässä johdanto-osan perustelukappaleessa, luettuna yhdessä saman asetuksen johdanto-osan 29 perustelukappaleen kanssa, todetaan kuitenkin, että myös kansallisen oikeuden piiriin kuuluvilla toimenpiteillä edistetään saman päämäärän saavuttamista.
- 58 Nintendon pääasioissa vaatimien kaltaisten seuraamuksia ja muita toimenpiteitä koskevien määräysten alueellista ulottuvuutta on siten tarkasteltava tämän tuomion 53 kohdassa mieleen palautettujen perusteiden kannalta.
- 59 Yhteisömallin haltijan asetuksen N:o 6/2002 perusteella saamien oikeuksien alueellisen ulottuvuuden osalta on todettava ensiksi, että oikeudet koskevat lähtökohtaisesti koko unionin aluetta ja että mallit saavat yhtenäistä suojaa ja niillä on vaikutuksia koko tällä alueella (ks. analogisesti tuomio 12.4.2011, DHL Express France, C-235/09, EU:C:2011:238, 39 kohta).
- 60 Tämän asetuksen 1 artiklan 3 kohdan mukaan yhteisömalli on luonteeltaan yhtenäinen, ja sen oikeusvaikutukset ovat samanlaiset kaikkialla unionissa. Tämän säännöksen mukaan yhteisömalli voidaan rekisteröidä ja luovuttaa, siitä voidaan luopua, se voidaan julistaa mitättömäksi ja sen käyttö voidaan kieltää ainoastaan koko unionissa, ja tätä periaatetta sovelletaan, jollei mainituksessa toisin säädetä.
- 61 Pääasioissa kyseessä olevan kaltaisen sellaisen yhteisömalleja käsittelevän tuomioistuimen toimivallan alueellisen ulottuvuuden osalta, jonka käsiteltäväksi asetuksen N:o 6/2002 81 artiklan a alakohdassa tarkoitettu loukkauskanne on saatettu, jonka toimivalta yhteen vastaajaan nähden perustuu asetuksen N:o 6/2002 82 artiklan 1 kohtaan ja jossa toista vastaajaa, jolla ei ole tässä tuomioistuinjäsenvaltiossa

kotipaikkaa, vastaan on nostettu pätevästi kanne asetuksen N:o 44/2001 6 artiklan 1 alakohdan nojalla, luettuna yhdessä asetuksen N:o 6/2002 79 artiklan 1 kohdan kanssa, on syytä toiseksi todeta, että asetuksen N:o 6/2002 83 artiklassa säädetään yhteisömalleja käsittelevien tuomioistuinten toimivallan ulottuvuudesta loukkauskanteiden osalta itsenäisesti ja että sen 1 kohdassa täsmennetään, että tuomioistuimella, jonka toimivalta perustuu tämän asetuksen 82 artiklan 1, 2, 3 tai 4 kohtaan, on toimivalta tehdä ratkaisu jäsenvaltion alueella tapahtuneen loukkauksen käsittävän toimen tai tällaisen toimen uhan osalta.

- 62 Sitä vastoin 83 artiklan 2 kohdassa säädetään, että yhteisömalleja käsittelevällä tuomioistuimella, jonka toimivalta perustuu tämän asetuksen 82 artiklan 5 kohtaan, on toimivalta tehdä ratkaisu ainoastaan sen jäsenvaltion alueella tapahtuneen loukkauksen käsittävän toimen tai tällaisen toimen uhan osalta, jonka alueella kyseinen tuomioistuin sijaitsee.
- 63 Asetuksessa N:o 6/2002 ei täsmennetä nimenomaisesti, mikä yhteisömalleja käsittelevän tuomioistuimen toimivallan alueellisen ulottuvuuden pitäisi tämän tuomion 61 kohdassa kuvailun kaltaisessa tilanteessa olla. Asetuksen N:o 44/2001 6 artiklan 1 alakohdan sanamuodosta sen paremmin kuin siihen liittyvästä unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstäkään ei kuitenkaan käy ilmi, että tuomioistuinten, joiden käsiteltäväksi asia on 6 artiklan 1 alakohdan nojalla pätevästi saatettu, alueellinen toimivalta olisi rajoitettu sellaiseen vastaajaan nähden, jolla ei ole kotipaikkaa tuomioistuinjäsenvaltiossa.
- 64 Näin ollen on todettava, että yhteisömalleja käsittelevän sellaisen tuomioistuimen alueellinen toimivalta, jonka käsiteltäväksi on tämän tuomion 61 kohdassa mieleen palautetun kaltaisessa tilanteessa saatettu asetuksen N:o 6/2002 81 artiklan a alakohdassa tarkoitettu loukkauskanne, kattaa koko unionin alueen myös siltä osin kuin kyse on vastaajasta, jolla ei ole tuomioistuinjäsenvaltiossa kotipaikkaa.
- 65 Tällainen tulkinta on asetuksen N:o 6/2002 rakenteen ja tavoitteiden mukainen. Kuten tämän tuomion 61 ja 62 kohdassa on muistutettu, yhtäältä kyseisen asetuksen 83 artiklan mukaan tällaisen tuomioistuimen toimivalta on rajoitettu kyseisen jäsenvaltion alueella tapahtuneeseen loukkauksen käsittävään toimeen tai tällaisen toimen uhkaan ainoastaan silloin, kun yhteisömalleja käsittelevän tuomioistuimen toimivalta perustuu kyseisen asetuksen 82 artiklan 5 kohtaan.
- 66 Tällä tulkinnalla voidaan toisaalta taata asetuksella N:o 6/2002 tavoiteltu rekisteröityjen yhteisömallien tehokkaan suojan varmistamista koko unionin alueella koskeva päämäärä (ks. vastaavasti tuomio 16.2.2012, Celaya Emparanza y Galdos International, C-488/10, EU:C:2012:88, 44 kohta).
- 67 Edellä esitetystä seuraa, että ensimmäiseen kysymykseen on syytä vastata, että asetusta N:o 6/2002, luettuna yhdessä asetuksen N:o 44/2001 6 artiklan 1 alakohdan kanssa, on tulkittava siten, että pääasioissa kyseessä olevan kaltaisessa tilanteessa, jossa yhteisömalleja käsittelevän tuomioistuimen, jonka käsiteltäväksi loukkauskanne on saatettu, kansainvälinen toimivalta perustuu ensimmäiseen vastaajaan nähden asetuksen N:o 6/2002 82 artiklan 1 kohtaan ja muuhun jäsenvaltioon sijoittautuneeseen toiseen vastaajaan nähden tähän 6 artiklan 1 alakohtaan, luettuna yhdessä asetuksen N:o 6/2002 79 artiklan 1 kohdan kanssa, sillä perusteella, että jälkimmäinen vastaaja valmistaa ja toimittaa ensimmäiselle vastaajalle tuotteita, joita ensimmäinen vastaaja pitää kaupan, tämä tuomioistuin voi kantajan vaatimuksesta kohdistaa jälkimmäiseen vastaajaan määräyksiä, jotka koskevat asetuksen N:o 6/2002 89 artiklan 1 kohdan ja 88 artiklan 2 kohdan piiriin kuuluvia toimenpiteitä ja tämän jälkimmäisen vastaajan muutakin kuin edellä mainittuun toimitusketjuun liittyvää toimintaa ja joiden ulottuvuus kattaa koko unionin alueen.

Toinen kysymys

- 68 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee toisella kysymyksellään lähinnä, onko asetuksen N:o 6/2002 20 artiklan 1 kohdan c alakohtaa tulkittava siten, että kolmas, joka ilman yhteisömallista johtuvien oikeuksien haltijan lupaa käyttää muun muassa internetsivustollaan tällaisia malleja sisältävien tuotteiden kuvia myydessään lainmukaisesti tuotteita, joita on tarkoitus käyttää tästä mallista johtuvien oikeuksien haltijan tiettyihin tuotteisiin liittyvinä tarvikkeina, selittääkseen tai osoittaakseen, miten myytäviä tuotteita ja kyseisten oikeuksien haltijan tiettyjä tuotteita käytetään yhdessä, suorittaa toisintamisen ”lainausten ottamiseksi” 20 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettulla tavalla, ja jos vastaus on myöntävä, millä edellytyksillä tällainen toisintaminen voidaan sallia.
- 69 Aivan aluksi on syytä todeta, että yhteisömallista johtuvien oikeuksien rajoitusta, josta asetuksen N:o 6/2002 20 artiklan 1 kohdan c alakohdassa säädetään, voidaan soveltaa, jos se, että kolmas käyttää tällaisia suojattuja malleja lainausten ottamiseksi, merkitsee niiden ”toisintamista”. Kaksiulotteinen kuvaus yhteisömallin sisältävästä tuotteesta voi olla tällainen toimi.
- 70 Tämän jälkeen on syytä tutkia, onko tällainen toisintaminen suoritettu ”lainausten ottamiseksi”. Asetuksen N:o 6/2002 20 artiklan 1 kohdan c alakohdassa ei viitata ”lainausten ottamisen” käsitteen osalta jäsenvaltioiden oikeuteen. Sekä unionin oikeuden yhtenäinen soveltaminen että yhdenvertaisuusperiaate edellyttävät, että unionin oikeuden sellaisen säännöksen sanamuotoa, joka ei sisällä nimenomaista viittausta jäsenvaltioiden oikeuteen säännöksen sisällön ja ulottuvuuden määrittämiseksi, on tavallisesti tulkittava koko unionissa itsenäisesti ja yhtenäisesti, ja tässä yhteydessä on otettava huomioon paitsi säännöksen sanamuoto myös asiayhteys ja sillä säännöstöllä tavoitellut päämäärät, jonka osa säännös on (ks. erityisesti tuomio 3.9.2014, Deckmyn ja Vrijheidsfonds, C-201/13, EU:C:2014:2132, 14 kohta ja tuomio 10.12.2015, Lazar, C-350/14, EU:C:2015:802, 21 kohta).
- 71 Tämän säännöksen eri kieliversioiden vertailevasta tarkastelusta asetuksen N:o 6/2002 20 artiklan 1 kohdan c alakohtaan sisältyvien käsitteiden osalta ilmenee, että niissä on eroavuuksia, koska joissakin näistä versioista, muun muassa ranskankielisessä ja hollanninkielisessä versiossa, käytetään ilmausta havainnollistaminen (”illustration”), kun taas joissain muissa kieliversioissa viitataan käsitteeseen lainausten ottaminen, kuten julkisasiamies ratkaisuehdotuksensa 74 kohdassa toteaa.
- 72 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan unionin oikeuden tekstin puhtaasti sanamuodon mukaiselle tulkinnalle, joka perustuu yhden tai useamman kieliversion tekstiin syrjäyttäen muut, ei voida antaa etusijaa vaan unionin oikeussääntöjen soveltamisen yhtenäisyys edellyttää niiden tulkittamista ottaen huomioon muun muassa kaikilla kielillä laaditut versiot. Unionin tekstin erikielisten versioiden poiketessa toisistaan kyseessä olevaa säännöstä on tulkittava sen säännösten systematiikan ja tavoitteen mukaan, jonka osa säännös on (ks. erityisesti tuomio 4.9.2014, Vnuk, C-162/13, EU:C:2014:2146, 46 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio 26.4.2017, Popescu, C-632/15, EU:C:2017:303, 35 kohta).
- 73 Asetuksella N:o 6/2002 tavoitellusta päämäärästä on syytä todeta, että sen johdanto-osan 6 ja 7 perustelukappaleen mukaan asetuksessa otetaan käyttöön mallisuoja kaikki jäsenvaltiot käsittävällä alueella ja tehostettu teollisten mallien suoja, joka edistää innovointia sekä uusien tuotteiden kehittelyä ja niiden tuotantoon tehtäviä investointeja. Unionin tuomioistuin jo myös täsmentänyt, että tällä asetuksella tavoiteltu päämäärä on yhteisömallien tehokkaan suojan varmistaminen (ks. vastaavasti tuomio 16.2.2012 Celaya Empananza y Galdos International, C-488/10, EU:C:2012:88, 44 kohta).
- 74 Kyseisen asetuksen 20 artiklan 1 kohdan c alakohdan kaltaisia säännöksiä, joilla tällaisten mallien haltijoiden asetuksen nojalla saamia oikeuksia rajoitetaan, on tulkittava suppeasti, mutta tällaisella tulkinnalla ei saa haitata poikkeuksen tehokasta vaikutusta eikä jättää huomiotta sen tavoitteita (ks. analogisesti tuomio 1.12.2011, Painer, C-145/10, EU:C:2011:798, 109 ja 133 kohta).

- 75 On syytä todeta, että asetuksen N:o 6/2002 20 artiklan 1 kohdan a alakohdassa säädetään yhteisömallista johtuvien oikeuksien rajoittamisesta yksityisiin ja muihin kuin kaupallisiin tarkoituksiin suoritettavien toimien yhteydessä. Koska yhteisömallista johtuvien oikeuksien rajoitus, josta 20 artiklan 1 kohdan c alakohdassa säädetään, on a alakohdassa säädetystä poikkeuksesta erillinen, on katsottava, että siinä tarkoitettujen toisintamisen on tapahduttava liiketoiminnan yhteydessä.
- 76 Asetuksen N:o 6/2002 20 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettua käsitteeseen ”lainausten ottamiseksi” ulottuvuuden osalta on syytä todeta yhtäältä, että tämän säännöksen tarkoituksena on rajata yhteisömallista johtuvia oikeuksia sellaisen toisintamisen hyväksi, jota käytetään rajoitukseen vetoavan tahon omien selitysten tai kommenttien pohjana. Kun huomioon otetaan toisaalta asetuksella N:o 6/2002 tavoiteltu ja tämän tuomion 73 kohdassa mainittu päämäärä, sen estäminen, että sellaisia uusia tuotteita luova yritys, joiden on tarkoitus sopia yhteen nykyisten sellaisten tuotteiden kanssa, jotka sisältävät yhteisömalleja, joiden haltija toinen yritys on, voisi myydessään laillisesti omia tuotteitaan käyttää näiden olemassa olevien tuotteiden kuvia selittääkseen tai osoittaakseen, miten näitä kahta tuotetyyppiä käytetään yhdessä, vähentäisi innovoinnin houkuttelevuutta, mitä asetuksella pyritään välttämään, kuten myös julkisasiamies ratkaisuehdotuksensa 75 kohdassa huomauttaa.
- 77 Näin ollen kolmas, joka pitää lainmukaisesti kaupan tiettyjen yhteisömalleja sisältävien tuotteiden kanssa yhdessä käytettäviksi tarkoitettuja tuotteita ja joka toisintaa yhteisömalleja selittääkseen tai osoittaakseen, miten sen kaupan pitämiä tuotteita ja suojatun mallin sisältävää tuotetta käytetään yhdessä, suorittaa asetuksen N:o 6/2002 20 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettua toisintamisen ”lainausten ottamiseksi”.
- 78 Niiden ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen kysymysten osalta, jotka koskevat edellytyksiä, joiden täytyessä tähän rajoitukseen voidaan vedota, on syytä palauttaa mieleen asetuksen N:o 6/2002 20 artiklan 1 kohdan c alakohdasta ilmenevän, että tämä rajoitus edellyttää kolmen kumulatiivisen edellytyksen noudattamista: toisintamisen on oltava hyvän kauppatavan mukaista, se ei saa kohtuuttomasti haitata mallin tavanomaista käyttöä ja lähde on mainittava.
- 79 Ensiksi on todettava edellytyksestä, jonka mukaan toisintamisen lainausten ottamiseksi on oltava hyvän kauppatavan mukaista, että unionin tuomioistuin on jo tulkinut jäsenvaltioiden tavaramerkkilainsäädännön lähentämisestä 21.12.1988 annetun ensimmäisen neuvoston direktiivin 89/104/ETY (EYVL 1989, L 40, s. 1) 6 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettua ”hyvää liiketapaa” koskevaa käsitettä siten, että se ilmaisee lähinnä veloitteen toimia lojaalisti tavaramerkin haltijan perusteltuihin intresseihin nähden (tuomio 17.3.2005, Gillette Company ja Gillette Group Finland, C-228/03, EU:C:2005:177, 41 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Asetuksen N:o 6/2002 20 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettua ”hyvää kauppatapaa” koskevaa käsitettä tulkittaessa on syytä soveltaa tätä oikeuskäytäntöä soveltuvin osin.
- 80 Suojattujen mallien toisintaminen lainausten ottamiseksi tai opetustarkoituksiin ei ole mainitussa säännöksessä tarkoitettua hyvän kauppatavan mukaista silloin, jos se toteutetaan antamalla vaikutelma siitä, että kolmannen ja näistä malleista johtuvien oikeuksien haltijan välillä on liikesuhde, tai jos kolmas, joka haluaa vedota tässä säännöksessä säädettyyn rajoitukseen sellaisten tuotteiden kaupan pitämisen yhteydessä, joita käytetään yhdessä suojattuja malleja sisältävien tuotteiden kanssa, loukkaa asetuksen N:o 6/2002 19 artiklalla suojatusta mallista johtuvia haltijan oikeuksia tai jos tämä kolmas hyödyntää perusteettomasti oikeudenhaltijan kaupallista tunnettua (ks. analogisesti tuomio 17.3.2005, Gillette Company ja Gillette Group Finland, C-228/03, EU:C:2005:177, 42, 43, 45, 47 ja 48 kohta).
- 81 Kansallisen tuomioistuimen tehtävänä on tutkia, onko edellytystä, jonka mukaan lainausten ottamiseksi tapahtuvan toisintamisen on oltava hyvän kauppatavan mukaista, noudatettu, ja ottaa tässä yhteydessä huomioon kaikki käsiteltävässä asiassa merkitykselliset olosuhteet ja muun muassa kolmannen kaupan pitämisen tuotteen esitystapa kokonaisuudessaan.

- 82 Toiseksi on todettava edellytyksestä, jonka mukaan lainausten ottamiseksi tapahtuva toisintaminen ei saa kohtuuttomasti haitata yhteisömallin tavanomaista käyttöä, että tämän edellytyksen tarkoituksena on muun muassa estää se, että lainausten ottamiseksi tapahtuva toisintaminen vaikuttaa kielteisesti taloudellisiin intresseihin, joita yhteisömallista johtuvien oikeuksien haltijalla voi olla näiden mallien tavanomaiseen käyttöön. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on jo ilmoittanut arvioivansa, että tämä toinen edellytys täyttyy pääasioissa.
- 83 Kolmanneksi on todettava lähteen mainitsemista koskevasta velvollisuudesta, että asetuksen N:o 6/2002 20 artiklan 1 kohdan c alakohdassa ei säädetä tavasta, jolla tämä maininta on tehtävä. Kuten tämän tuomion 75 kohdassa on todettu, kyseisen säännöksen tarkoituksena on sallia yhteisömallien käyttäminen lainausten ottamiseksi tai opetustarkoituksiin pääasioissa kyseessä olevan kaltaisen liiketoiminnan yhteydessä.
- 84 Jotta lähteen mainitsemista koskeva edellytys täyttyy, tässä tarkoituksessa valitun mainitsemisen tavan on tehtävä mahdolliseksi muun muassa se, että tavanomaisesti valistunut sekä kohtuullisen tarkkaavainen ja huolellinen kuluttaja kykenee helposti yksilöimään yhteisömallin sisältävän tuotteen kaupallisen alkuperän.
- 85 Koska lähde on pääasioissa mainittu kiinnittämällä tuotteisiin suojatusta yhteisömallista johtuvien oikeuksien haltijalle kuuluva unionin tavaramerkki, ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tehtävänä on ratkaista kuitenkin myös se, onko tällainen maininta sopusoinnussa tavaramerkkialan lainsäädännön kanssa.
- 86 Kaiken edellä esitetyn perusteella toiseen kysymykseen on syytä vastata, että asetuksen N:o 6/2002 20 artiklan 1 kohdan c alakohtaa on tulkittava siten, että kolmas, joka ilman yhteisömallista johtuvien oikeuksien haltijan lupaa käyttää muun muassa internetsivustollaan tällaisia malleja sisältävien tuotteiden kuvia myydessään lainmukaisesti tuotteita, joita on tarkoitus käyttää kyseisestä mallista johtuvien oikeuksien haltijan tiettyihin tuotteisiin liittyvinä tarvikkeina, selittääkseen tai osoittaakseen, miten myytäviä tuotteita ja kyseisten oikeuksien haltijan tuotteita käytetään yhdessä, suorittaa toisintamisen ”lainausten ottamiseksi” 20 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettulla tavalla; tällainen toimi on tämän säännöksen nojalla sallittu, jos sen yhteydessä noudatetaan siinä vahvistettuja kumulatiivisia edellytyksiä, minkä varmistaminen on kansallisen tuomioistuimen tehtävänä.

Kolmas kysymys

- 87 Aluksi on syytä todeta, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ensiksikin täsmentää esittävänsä kolmannen kysymyksen vain siinä tapauksessa, että se joutuu toteamaan, että Saksan BigBen ja Ranskan BigBen ovat loukanneet Nintendon yhteisömallista johtuvia oikeuksia, koska ne ovat yhtäältä valmistaneet, tarjonneet, saattaneet markkinoille, vieneet maasta, tuoneet maahan ja varastoineet näihin tarkoituksiin kaupan pitämiään tuotteita tai koska ne ovat toisaalta käyttäneet näitä malleja sisältävien tuotteiden kuvia pitäessään kaupan myytäviksi tarjoamiaan tuotteita.
- 88 Vaikka on totta, ettei ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ole vielä ratkaissut sitä, onko pääasioiden kantajan yhteisömallista johtuvia oikeuksia loukattu, ei voida katsoa, että kolmatta kysymystä ei tämän vuoksi voida ottaa tutkittavaksi, toisin kuin Euroopan komissio esittää. Yksinomaan kansallisten tuomioistuinten, joiden käsiteltäväksi asia on saatettu, tehtävänä on asian erityispiirteiden perusteella harkita, onko ennakkoratkaisu tarpeen asian ratkaisemiseksi ja onko niiden unionin tuomioistuimelle esittämällä kysymyksillä merkitystä asian kannalta. Tällaista loukkaamista koskeva toteamus ei ole pääasioissa myöskään luonteeltaan pelkästään hypoteettinen (ks. vastaavasti tuomio 4.5.2017, HanseYachts, C-29/16, EU:C:2017:343, 24 kohta).

- 89 On syytä täsmentää toiseksi, että kolmas kysymys koskee vain tämän tuomion 47 kohdassa esitettyjä pääasioiden kantajan vaatimia seuraamuksia ja toimenpiteitä, joista ei ole säädetty itsenäisesti asetuksen N:o 6/2002 89 artiklan 1 kohdan a–c alakohdassa.
- 90 Tämä kysymys perustuu kolmanneksi oletamaan siitä, että pääasioissa kyseessä olevan kaltaisessa tilanteessa on sovellettava asetuksen 864/2007 8 artiklan 2 kohtaa. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii sitä, miten 8 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua käsitettä ”maan – –, jossa oikeutta loukkaava teko tehtiin” on tulkittava pääasioissa kyseessä olevan kaltaisessa tilanteessa, jossa molempia pääasioiden vastaajia moititaan useista unionin eri jäsenvaltiossa tapahtuneista loukkaustoimista. Se tiedustelee myös, sovelletaanko tämän säännöksen mukaisesti määräytyvää lakia asetuksen N:o 864/2007 15 artiklan perusteella myös loukkaukseen myötävaikuttaviin toimiin.
- 91 Tässä yhteydessä on todettava heti alkuun, että asetuksen N:o 864/2007 8 artiklan 2 kohdassa määritetään sen sanamuodon mukaan silloin, kun kyse on sopimukseen perustumattomasta velvoitteesta, joka johtuu yhteisön yhtenäisen teollis- ja tekijänoikeuden loukkaamisesta, sovellettava laki kaikkien niiden kysymysten osalta, joihin ei sovelleta asiaa koskevaa unionin välinettä, viittaamalla sen maan lakiin, jossa oikeutta loukkaava teko tehtiin.
- 92 Seuraamukset ja toimenpiteet, joita pääasioiden vastaajien osalta vaaditaan ja jotka ovat kolmannen kysymyksen kohteina, ovat toki asetuksen N:o 6/2002 88 artiklan 2 kohdan ja 89 artiklan 1 kohdan d alakohdan piiriin kuuluvia seuraamuksia ja toimenpiteitä (ks. vastaavasti tuomio 13.2.2014, H. Gautzsch Großhandel, C-479/12, EU:C:2014:75, 52–54 kohta).
- 93 Kyseisistä seuraamuksista ja toimenpiteistä ei tästä huolimatta säädetä näissä säännöksissä itsenäisesti, vaan – kuten tämän tuomion 47 ja 89 kohdassa on todettu – säännöksissä viitataan niiden mukaisesti määräytyvään jäsenvaltion oikeuteen sen kansainvälinen yksityisoikeus mukaan luettuna. Koska jäsenvaltioiden – Tanskan kuningaskuntaa lukuun ottamatta – kansainvälinen yksityisoikeus on asetuksella N:o 864/2007 yhdenmukaistettu siltä osin kuin kyse on sopimukseen perustumattomiin velvoitteisiin, mukaan lukien yhteisön yhtenäisen teollis- ja tekijänoikeuden loukkaamisesta johtuviin velvoitteisiin, sovellettavan lain määrittämistä koskevat säännöt siviili- ja kauppaoikeuden alalla (ks. vastaavasti tuomio 21.1.2016, ERGO Insurance ja Gjensidige Baltic, C-359/14 ja C-475/14, EU:C:2016:40, 37 kohta), tällä viittauksella on kansainvälisen yksityisoikeuden osalta ymmärrettävä tarkoitettavan tämän asetuksen säännöksiä.
- 94 Asetuksen N:o 864/2007 8 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua käsitteen ”maan – –, jossa oikeutta loukkaava teko tehtiin” osalta on todettava, että koska tämä käsite ei sisällä viittausta jäsenvaltioiden oikeuteen sen sisällön ja ulottuvuuden määrittämiseksi, tällaista unionin oikeuden säännöksen sanamuotoa on edellä tämän tuomion 70 kohdassa mieleen palautetun oikeuskäytännön mukaan tavallisesti tulkittava koko unionissa itsenäisesti ja yhtenäisesti ja että tässä tulkinnassa on otettava huomioon säännöksen asiayhteys ja sillä säännöstöllä tavoiteltu päämäärä, jonka osa säännös on.
- 95 Tässä yhteydessä on syytä todeta, että asetuksen N:o 864/2007 8 artiklan 2 kohdan ranskankielisen version sanamuodossa viitataan sen maan lakiin, jossa tätä oikeutta loukattiin (”il a été porté atteinte à ce droit”). Tällaisen sanamuodon perusteella ei ole mahdollista ratkaista, merkitseekö tämä käsite sitä, että loukkaajan on toimittava näin määräytyvässä maassa aktiivisesti ja että kyse ei ole paikasta, jossa loukkauksen vaikutukset ilmenevät. Tämän säännöksen jotkut muut kieliversiot, kuten espanjankielinen, saksankielinen, italiansankielinen, liettuankielinen, hollanninkielinen, portugalinkielinen, sloveniankielinen ja ruotsinkielinen versio, ovat sitä vastoin tältä osin selväsanaisempia, koska niissä viitataan sen maan lakiin, jossa loukkaus tehtiin. Asia on näin myös englanninkielisen version osalta, sillä siinä viitataan sen maan lakiin, jossa oikeutta loukkaava teko tehtiin.
- 96 Asetuksen N:o 864/2007 8 artiklan 2 kohdan osalta on todettava systematiikasta ja asiayhteydestä, että tämän asetuksen johdanto-osan 16 perustelukappaleesta ilmenee, että yhdenmukaisten sääntöjen olisi lisättävä tuomioistuinten päätösten ennakoitavuutta ja varmistettava kohtuullinen tasapaino

vastuulliseksi väitetyn henkilön ja vahingonkärsijän etujen välillä. Asetuksessa säädetään yleisperiaatteeksi *lex loci damni* -sääntö, joka vahvistetaan sen 4 artiklan 1 kohdassa, jonka mukaan sopimukseen perustumattomiin velvoitteisiin sovelletaan sen maan lakia, jossa vahinko aiheutuu.

- 97 Asetuksen N:o 864/2007 johdanto-osan 19 perustelukappaleesta ilmenee unionin lainsäätäjän todenneen kuitenkin olevan syytä vahvistaa erityissäännöt niille vahingonkorvausvastuun perustaville tapahtumille, joiden osalta osapuolten etuja ei voida saattaa kohtuulliseen tasapainoon kyseisen yleissäännön avulla, ja tämän asetuksen 8 artiklan 2 kohta on tällainen sääntö, joka koskee yhtenäisen teollis- ja tekijänoikeuden loukkaamisesta johtuvia sopimukseen perustumattomia velvoitteita.
- 98 Koska asetuksen N:o 864/2007 8 artiklan 2 kohdassa säädetään erityisestä liittymäperusteesta, jolla poiketaan tämän asetuksen 4 artiklan 1 kohdassa säädetyistä *lex loci damni* -yleisperiaatteesta, tämä ”sen maan lakia, jossa oikeutta loukkaava teko tehtiin” koskeva peruste on ymmärrettävä siten, että se ei ole sama kuin tämän asetuksen 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu peruste maa, ”jossa vahinko aiheutuu”. Saman asetuksen 8 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua käsitettä ”sen maan lakia, jossa oikeutta loukkaava teko tehtiin” on tämän vuoksi syytä tulkita siten, että sillä tarkoitetaan maata, jossa vahingon aiheuttanut tapahtuma on sattunut, eli maata, jonka alueella loukkaustoimi on tapahtunut.
- 99 Kuten julkisasiamies ratkaisuehdotuksensa 64 kohdassa mainitsee, on kuitenkin todettava, että teollis- ja tekijänoikeuksien loukkaamista koskeville oikeudenkäyntiasioille on tyypillistä erityinen monimutkaisuus. Ei ole harvinaista, että samaa vastaajaa moititaan useista loukkaustoimista, joten paikkaa, jossa vahingon aiheuttanut tapahtuma on sattunut, koskevan perusteen nojalla useat paikat voivat muodostaa merkityksellisen liittymäkohdan määrittäessä sovellettavaa lakia.
- 100 Kuten tämän tuomion 49 kohdassa on todettu, yhtäältä asetuksen 6/2002 19 artiklan 1 ja 2 kohdan mukaan yhteisömalli antaa haltijalleen yksinoikeuden käyttää mallia ja estää kolmatta osapuolta käyttämästä sitä ilman haltijan lupaa. Tässä säännöksessä tarkoitettua ”käytön” on ymmärrettävä käsittävän erityisesti sellaisen tuotteen, johon kyseinen malli sisältyy tai johon sitä sovelletaan, valmistamisen, tarjoamisen, markkinoille saattamisen, maahantuonnin, maastaviennin tai käytön sekä tällaisen tuotteen varastoinnin näihin tarkoituksiin.
- 101 Koska yhtenäisiä teollis- ja tekijänoikeuksia toisaalta suojataan koko unionin alueella ja koska loukkaustoimia voi tapahtua useissa jäsenvaltioissa, kysymyksiin, joista ei säädetä itsenäisesti merkityksellisessä unionin välineessä, sovellettavan aineellisen lain määrittäminen on vaikeasti ennakoitavissa.
- 102 Unionin tuomioistuin on jo täsmentänyt, että asetuksen N:o 864/2007 johdanto-osan 6, 13, 14 ja 17 perustelukappaleen mukaan asetuksen tarkoituksena on taata riita-asioiden ratkaisun ennakoitavuus, oikeusvarmuus lainvalinnassa ja asetuksen yhdenmukainen soveltaminen kaikissa jäsenvaltioissa (tuomio 17.11.2011, Homawoo, C-412/10, EU:C:2011:747, 34 kohta). Kuten asetuksen N:o 864/2007 johdanto-osan 16 ja 19 perustelukappaleesta ilmenee, unionin lainsäätäjä halusi tässä asetuksessa säädetyt liittymäperusteet käyttöön ottamalla lisäksi saada aikaan kohtuullisen tasapainon vastuulliseksi väitetyn henkilön ja vahingonkärsijän etujen välillä. Tämän asetuksen 8 artiklan 2 kohdassa säädettyä liittymäperustetta on siten tulkittava ottamalla huomioon edellä mieleen palautetut tavoitteet sekä sen alan erityispiirteet, jonka yhteydessä sitä on sovellettava.
- 103 Nämä tavoitteet huomioon ottaen tilanteessa, jossa samaa vastaajaa moititaan eri jäsenvaltioissa tapahtuneista eri loukkaustoimista, jotka kuuluvat asetuksen N:o 6/2002 19 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua ”käyttö”-käsitteen piiriin, vahingon aiheuttaneen tapahtuman yksilöimiseksi ei ole syytä viitata kuhunkin moitittuun loukkaustoimeen, vaan vastaajan toimintaa on arvioitava kokonaisuutena sen paikan määrittämiseksi, jossa alkuperäinen loukkaustoimi, joka on aiheuttanut moititun toiminnan, on tapahtunut tai ollut vaarassa tapahtua.

- 104 Tuomioistuim, jonka käsiteltäväksi asia on saatettu, voi tällaisen tulkinnan avulla yksilöidä helposti sovellettavan lain käyttämällä yhtä ainoaa liittymäperustetta, joka on yhteydessä siihen paikkaan, jossa loukkaustoimi, josta on aiheutunut useita toimia, joista vastaajaa moititaan, on tapahtunut tai ollut vaarassa tapahtua, tämän tuomion 102 kohdassa mieleen palautettujen tavoitteiden mukaisesti. Tällä tulkinnalla voidaan myös taata näin määräytyvän lain ennakoitavuus kaikkien unionin teollis- ja tekijänoikeuksien loukkaamista koskevien riita-asioiden asianosaisten osalta.
- 105 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin esittää lisäksi kysymyksiä, joiden tarkoituksena on määrittää asetuksen N:o 864/2007 8 artiklan 2 kohdan nojalla sovellettava laki pääasioissa kyseessä olevan kaltaisessa tilanteessa.
- 106 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen esittämässä ensimmäisessä tapauksessa on kyse tilanteesta, jossa talouden toimijaa moititaan siitä, että se on tarjonnut ilman yhteisömallista johtuvien oikeuksien haltijan lupaa internetsivustollaan myytäväksi näitä oikeuksia väitetyksi loukkaavia tuotteita, kun kuluttajilla, jotka ovat muissa jäsenvaltioissa kuin siinä, johon loukkaaja on sijoittautunut, on pääsy tälle internetsivustolle.
- 107 On syytä täsmentää tässä yhteydessä, että toimi, jolla toimija, joka käyttää hyväkseen sähköistä kaupankäyntiä tarjoamalla myyntiin useissa jäsenvaltioissa oleville kuluttajille suunnatulla internetsivustollaan yhteisömalleista johtuvia oikeuksia loukaten tuotteita, jotka voidaan esittää ruudulla ja joita voidaan tilata kyseisen sivuston kautta, merkitsee tällaisten tuotteiden tarjoamista myyntiin. Koska tällainen toimija tekee siten tarjouksen ja saattaa markkinoille internetsivustollaan yhteisömallia väitetyksi loukkaavia tuotteita asetuksen N:o 6/2002 19 artiklan 1 kohdassa tarkoitettulla tavalla, tällainen toiminta kuuluu tässä säännöksessä tarkoitettun ”käytön” käsitteen piiriin.
- 108 Tällaisessa tilanteessa on syytä katsoa, että vahingon aiheuttanut tapahtuma on toimijan toiminta, kun se tarjoaa yhteisömallia väitetyksi loukkaavia tuotteita myytäväksi muun muassa lataamalla myyntitarjouksen verkkoon internetsivustolleen. Paikka, jossa vahingon aiheuttanut tapahtuma on asetuksen N:o 864/2007 8 artiklan 2 kohdassa tarkoitettulla tavalla sattunut, on siten paikka, jossa tämä toimija on käynnistänyt myyntitarjouksen verkkoon internetsivustolleen lataamiseen johtaneen menettelyn.
- 109 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen esittämän toisen tapauksen osalta, jossa se pohtii sitä, mitä lakia on sovellettava silloin, kun toimija kuljetuttaa kolmannen yrittäjän välityksellä yhteisömallilla suojattuja oikeuksia väitetyksi loukkaavia tuotteita muuhun jäsenvaltioon kuin siihen, johon se on sijoittautunut, on syytä korostaa – kuten tämän tuomion 103 kohdassa on täsmennetty –, että asetuksen N:o 864/2007 8 artiklan 2 kohdassa tarkoitettun vahingon aiheuttaneen tapahtuman yksilöimiseksi ei ole syytä viitata kuhunkin yksittäiseen loukkaustoimeen, joista vastaajaa moititaan, vaan vastaajan toimintaa on arvioitava kokonaisuutena sen paikan määrittämiseksi, jossa alkuperäinen loukkaustoimi, joka on aiheuttanut moititun toiminnan, on tapahtunut tai ollut vaarassa tapahtua.
- 110 Sen ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen kysymyksen osalta, joka koskee myötävaikuttaviin toimiin sovellettavaa lakia, on syytä lopuksi todeta, että koska ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ei ole esittänyt syitä, joiden takia se on päätenyt pohtimaan asetuksen N:o 864/2007 15 artiklan tulkintaa ja joiden perusteella unionin tuomioistuin kykenisi antamaan hyödyllisen vastauksen tähän kysymykseen, kysymys on unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 94 artiklan nojalla jätettävä tutkimatta.
- 111 Kaiken edellä esitetyn perusteella kolmanteen kysymykseen on syytä vastata, että asetuksen N:o 864/2007 8 artiklan 2 kohtaa on tulkittava siten, että tässä säännöksessä tarkoitettulla käsitteellä ”maan – –, jossa oikeutta loukkaava teko tehtiin” tarkoitetaan maata, jossa vahingon aiheuttanut tapahtuma sattui. Tilanteessa, jossa samaa vastaajaa moititaan eri jäsenvaltioissa toteutetuista eri loukkaustoimista, vahingon aiheuttaneen tapahtuman yksilöimiseksi ei ole syytä viitata kuhunkin

moitittuun loukkaustoimeen, vaan vastaajan toimintaa on arvioitava kokonaisuutena sen paikan määrittämiseksi, jossa alkuperäinen loukkaustoimi, joka on aiheuttanut moititun toiminnan, on tapahtunut tai ollut vaarassa tapahtua.

Oikeudenkäyntikulut

- 112 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (toinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

- 1) Yhteisömallista 12.12.2001 annettua neuvoston asetusta (EY) N:o 6/2002, luettuna yhdessä tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla 22.12.2000 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 44/2001 6 artiklan 1 alakohdan kanssa, on tulkittava siten, että pääasioissa kyseessä olevan kaltaisessa tilanteessa, jossa yhteisömalleja käsittelevän tuomioistuimen, jonka käsiteltäväksi loukkauskanne on saatettu, kansainvälinen toimivalta perustuu ensimmäiseen vastaajaan nähden asetuksen N:o 6/2002 82 artiklan 1 kohtaan ja muuhun jäsenvaltioon sijoittautuneeseen toiseen vastaajaan nähden tähän 6 artiklan 1 alakohtaan, luettuna yhdessä asetuksen N:o 6/2002 79 artiklan 1 kohdan kanssa, sillä perusteella, että jälkimmäinen vastaaja valmistaa ja toimittaa ensimmäiselle vastaajalle tuotteita, joita ensimmäinen vastaaja pitää kaupan, tämä tuomioistuin voi kantajan vaatimuksesta kohdistaa jälkimmäiseen vastaajaan määräyksiä, jotka koskevat asetuksen N:o 6/2002 89 artiklan 1 kohdan ja 88 artiklan 2 kohdan piiriin kuuluvia toimenpiteitä ja tämän jälkimmäisen vastaajan muutakin kuin edellä mainittuun toimitusketjuun liittyvää toimintaa ja joiden ulottuvuus kattaa koko unionin alueen.
- 2) Asetuksen N:o 6/2002 20 artiklan 1 kohdan c alakohtaa on tulkittava siten, että kolmas, joka ilman yhteisömallista johtuvien oikeuksien haltijan lupaa käyttää muun muassa internetsivustollaan tällaisia malleja sisältävien tuotteiden kuvia myydessään lainmukaisesti tuotteita, joita on tarkoitus käyttää kyseisestä mallista johtuvien oikeuksien haltijan tiettyihin tuotteisiin liittyvinä tarvikkeina, selittääkseen tai osoittaakseen, miten myytäviä tuotteita ja kyseisten oikeuksien haltijan tuotteita käytetään yhdessä, suorittaa toisintamisen ”lainausten ottamiseksi” 20 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettulla tavalla; tällainen toimi on tämän säännöksen nojalla sallittu, jos sen yhteydessä noudatetaan siinä vahvistettuja kumulatiivisia edellytyksiä, minkä varmistaminen on kansallisen tuomioistuimen tehtävänä.
- 3) Sopimukseen perustumattomiin velvoitteisiin sovellettavasta laista (Rooma II) 11.7.2007 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) 864/2007 8 artiklan 2 kohtaa on tulkittava siten, että tässä säännöksessä tarkoitettulla käsitteellä ”maan – –, jossa oikeutta loukkaava teko tehtiin”, tarkoitetaan maata, jossa vahingon aiheuttanut tapahtuma sattui. Tilanteessa, jossa samaa vastaajaa moititaan eri jäsenvaltioissa toteutetuista eri loukkaustoimista, vahingon aiheuttaneen tapahtuman yksilöimiseksi ei ole syytä viitata kuhunkin moitittuun loukkaustoimeen, vaan vastaajan toimintaa on arvioitava kokonaisuutena sen paikan määrittämiseksi, jossa alkuperäinen loukkaustoimi, joka on aiheuttanut moititun toiminnan, on tapahtunut tai ollut vaarassa tapahtua.

Allekirjoitukset

